

Prawo gospodarcze prywatne

Przejdź do produktu na www.ksiegarnia.beck.pl

ROZDZIAŁ I

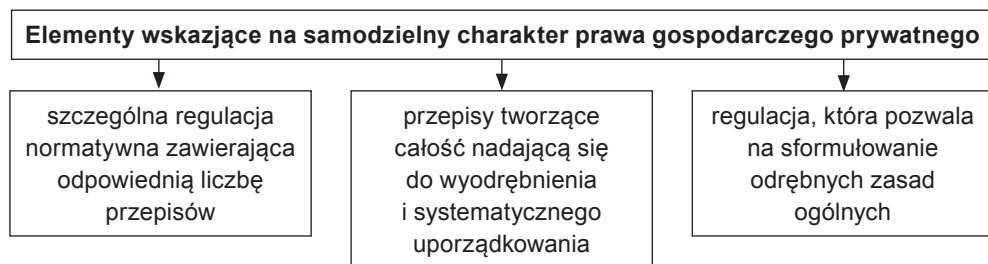
CZEŚĆ OGÓLNA PRAWA GOSPODARCZEGO PRYWATNEGO

§ 1. Miejsce prawa gospodarczego prywatnego w systemie prawa

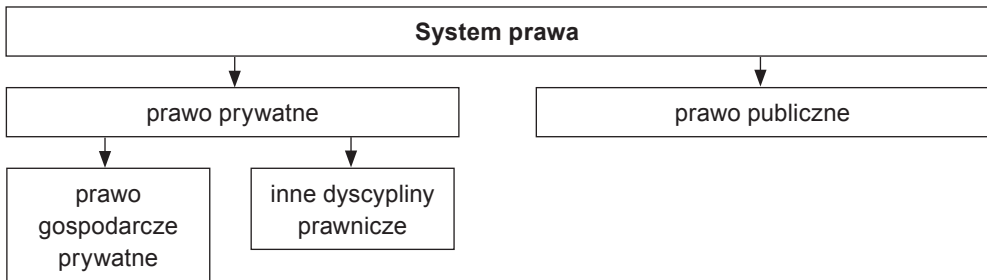
Już od czasu prawa rzymskiego w doktrynie powszechny jest pierwotny i powszechny podział systemu prawa na prawo publiczne i prawo prywatne (zob. Rozdział II, § 1, pkt I). Przedstawiony podział opiera się na kryterium metody regulacji prawnej. Pierwsza z wymienionych gałęzi charakteryzuje się występowaniem **elementu władczego** przejawiającego się elementem podporządkowania jednej ze stron stosunku prawnego względem drugiej ze stron. Odmiennie, prawo prywatne opiera się na **równorzędnej pozycji** podmiotów.

Na gruncie powyższego należy poczynić zastrzeżenie, iż prawo gospodarcze *in genere* należy do obu gałęzi, ponieważ jego część nazywana „prawo gospodarcze publiczne” dotyczy relacji państwo–przedsiębiorca, natomiast prawo gospodarcze prywatne relacji przedsiębiorca–przedsiębiorca.

W świetle przyjmowanej aktualnie koncepcji monistycznej prawa prywatnego, prawo gospodarcze prywatne nie jest odrębną gałęzią prawa, lecz stanowi część prawa cywilnego. Pomimo to jest traktowane jako **samodzielna dyscyplina prawnicza**.

Zapamiętaj! Prawo gospodarcze prywatne (nazywane niekiedy prawem handlowym), według znacznej części przedstawicieli nauki, jest częścią prawa cywilnego.

Pomimo prywatnoprawnego charakteru prawa gospodarczego prywatnego **ochronie podlegają także pewne interesy publicznoprawne**, co przejawia się przede wszystkim w ochronie rynku i bezpieczeństwa obrotu gospodarczego.

Należy mieć na uwadze, że w przypadku regulacji spółek handlowych niekiedy zastosowanie znajdują normy prawa publicznego, czego przejawem jest ingerowanie w szczególnie newralgiczne sektory gospodarki. Przykładowo przepisy PrBank wprowadzają bardziej rygorystyczne wymogi względem założycieli banku¹.

Przejawem zasady jednolitości prawa prywatnego jest redakcja **art. 2 KSH**: *W sprawach określonych w art. 1 § 1 nieuregulowanych w ustawie stosuje się przepisy Kodeksu cywilnego. Jeżeli wymaga tego właściwość (natura) stosunku prawnego spółki handlowej, przepisy Kodeksu cywilnego stosuje się odpowiednio.*

Zapamiętaj! Artykuł 2 KSH stanowi zasadę ograniczonej autonomii prawa gospodarczego prywatnego, w tym jego szczególnej części, jaką jest prawo spółek handlowych. Jednocześnie przepis ten stanowi przejaw zasady jedności prawa cywilnego².

§ 2. Źródła prawa gospodarczego prywatnego

Przejawem zasady jedności prawa cywilnego jest uregulowanie części instytucji mających praktyczne znaczenie dla prawa gospodarczego prywatnego w KC.

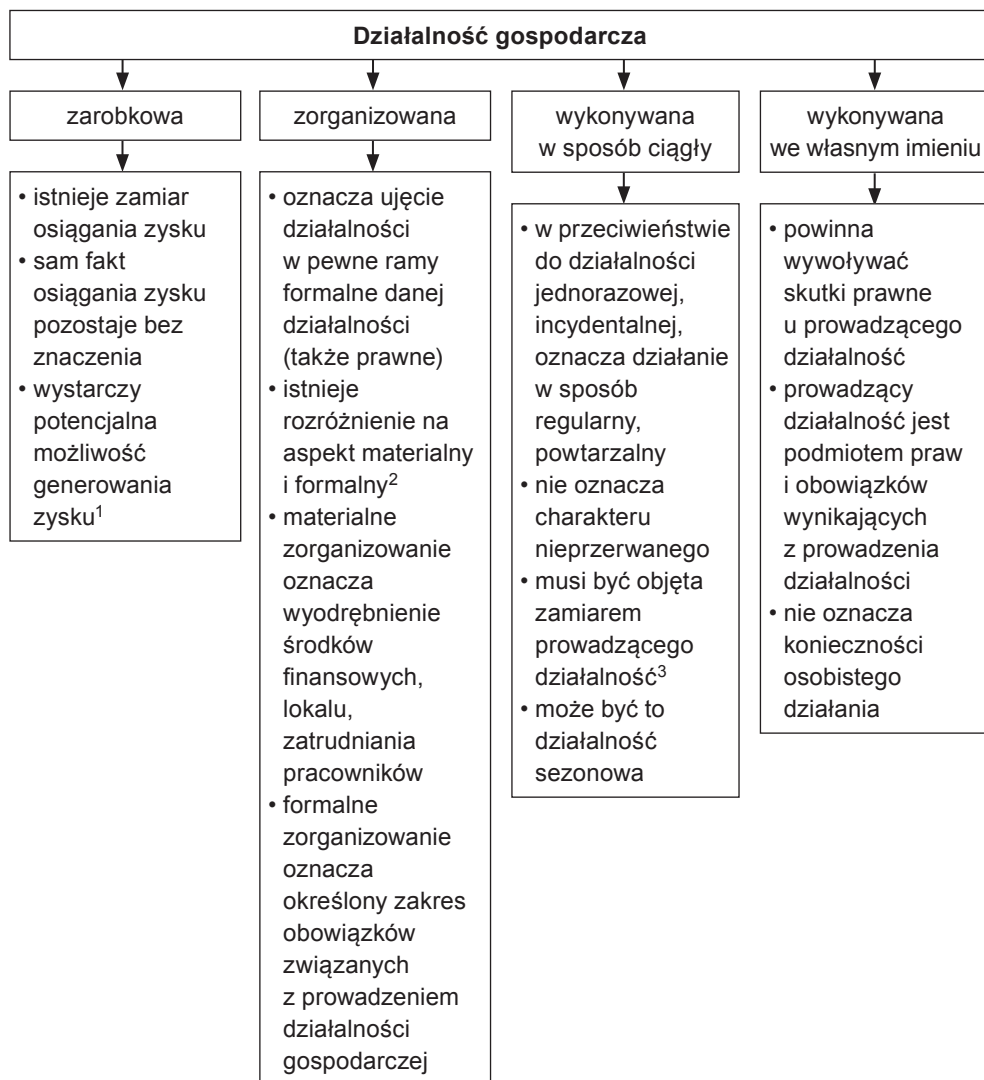
§ 3. Działalność gospodarcza

Definicja legalna działalności gospodarczej znajduje się w art. 3 PrPrzeds: *Działalnością gospodarczą jest zorganizowana działalność zarobkowa, wykonywana we własnym imieniu i w sposób ciągły.*

¹ Zob. art. 25 i nast. PrBank.

² W. Pyziół (red.), Kodeks spółek handlowych. Komentarz, Lex/el. 2008, komentarz do art. 2, pkt 1.

Ważne! Prowadzona działalność powinna spełniać łącznie wszystkie cztery cechy, aby została uznana za działalność gospodarczą w rozumieniu art. 3 PrPrzeds⁴. Dodatkowo pomocniczo wskazuje się na takie cechy działalności gospodarczej jak jej zewnętrzny charakter⁵, a także uczestnictwo w obrocie gospodarczym⁶.

¹ Uchw. SN z 30.11.1992 r., III CZP 134/92, OSNC 1993, Nr 5, poz. 79.

² A.K. Kryszewski, [w:] A. Pietrzak, Prawo przedsiębiorców. Komentarz, Lex/el. 2019, komentarz do art. 3, pkt 2.1.

³ Wyr. WSA w Poznaniu z 16.8.2012 r., II SA/Po 427/12, Legalis.

⁴ Wyr. WSA w Poznaniu z 28.4.2009 r., III SA/Po 374/08, Legalis.

⁵ G. Lubeńczuk, [w:] G. Lubeńczuk, A. Wołoszyn-Cichocka, M. Zdyb, Prawo przedsiębiorców. Komentarz, Legalis 2019, komentarz do art. 3, Nb 2.

⁶ Uchw. SN(7) z 6.12.1991 r., III CZP 117/91, OSNC 1992, Nr 5, poz. 65.

§ 4. Przedsiębiorca i przedsiębiorstwo

I. Przedsiębiorca

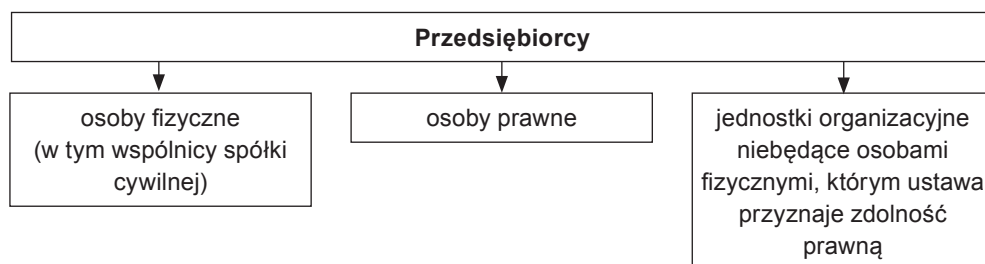
W polskim systemie prawnym definicja pojęcia przedsiębiorca pojawia się przede wszystkim w **Kodeksie cywilnym** jak i w **ustawie – Prawo przedsiębiorców**. W literaturze podnosi się, że definicja zawarta w Kodeksie cywilnym ma charakter uniwersalny, natomiast ta z Prawa przedsiębiorców jest względem poprzedniej subsydiarna, pomocnicza. Sama jest definicją skonstruowaną na użytek publicznoprawny¹.

Artykuł 43 ¹ KC	Artykuł 4 PrPrzeds
Przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna i jednostka organizacyjna, o której mowa w art. 33 ¹ § 1 KC, prowadząca we własnym imieniu działalność gospodarczą lub zawodową.	1. Przedsiębiorcą jest osoba fizyczna, osoba prawna lub jednostka organizacyjna niebędąca osobą prawną, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, wykonująca działalność gospodarczą. 2. Przedsiębiorcami są także wspólnicy spółki cywilnej w zakresie wykonywanej przez nich działalności gospodarczej. 3. Zasady podejmowania, wykonywania i zakończenia działalności gospodarczej przez osoby zagraniczne określają odrębne przepisy.
przedsiębiorcą może być osoba fizyczna, osoba prawna lub tzw. ułomna osoba prawna	
nie ma znaczenia wpis lub brak wpisu do rejestru przedsiębiorców	
tożsame zakresy podmiotowe obu definicji (należy mieć na uwadze, że spółka cywilna w doktrynie prawa cywilnego nie jest przedsiębiorcą, lecz jej wspólnicy, co w definicji zawartej w PrPrzeds zostało wyartykułowane literalnie)	
charakter prywatnoprawny	charakter publicznoprawny
bez znaczenia są wyłączenia z art. 6 ust. 1 PrPrzeds	zastosowanie znajdują wyłączenia z art. 6 ust. 1 PrPrzeds

W art. 36 KRSU również została zawarta definicja przedsiębiorców, lecz jej konstrukcja została oparta na enumeratywnym wyliczeniu, które zostało stworzone na potrzeby Krajowego Rejestru Sądowego. Na gruncie tego artykułu przedsiębiorcami są m.in. instytuty badawcze, towarzystwa ubezpieczeń wzajemnych, towarzystwa reasekuracji wzajemnej, spółdzielnie oraz instytucje gospodarki budżetowej.

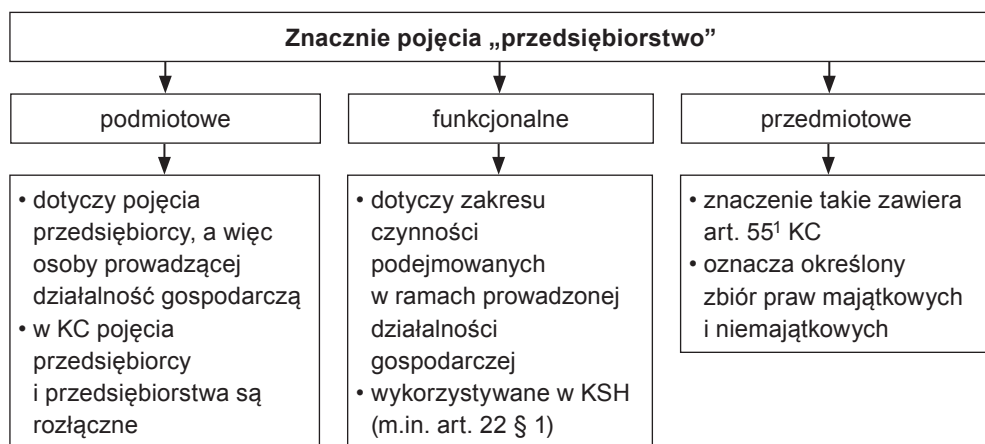
¹ Ł. Żelechowski, [w:] K. Osajda, Kodeks cywilny. Komentarz, Legalis 2019, komentarz do art. 43¹, pkt 4.

II. Przedsiębiorstwo

Pojęcia przedsiębiorstwa i przedsiębiorcy w polskim systemie są definicjami rozłącznymi. Nie każdy przedsiębiorca musi prowadzić przedsiębiorstwo, również jeden przedsiębiorca może prowadzić więcej niż jedno przedsiębiorstwo¹. W literaturze wskazuje się na trzy możliwe znaczenia pojęcia „przedsiębiorstwo”².

Definicja prawna przedsiębiorstwa (art. 55¹ KC)

Przedsiębiorstwo jest zorganizowanym zespołem składników niematerialnych i materialnych przeznaczonym do prowadzenia działalności gospodarczej. Obejmuje ono w szczególności:	
oznaczenie indywidualizujące przedsiębiorstwo lub jego wyodrębnione części (nazwa przedsiębiorstwa)	oznaczeniem przedsiębiorstwa jest jego firma, a więc zindywidualizowana nazwa

¹ R. Morek, [w:] K. Osajda, Kodeks cywilny. Komentarz, Legalis 2019, komentarz do art. 55¹, pkt 24.

² M.in. M. Kępiński, [w:] M. Gutowski, Kodeks cywilny. Komentarz, Legalis 2018, komentarz do art. 55¹, Nb 5.

własność nieruchomości lub ruchomości, w tym urządzeń, materiałów, towarów i wyrobów, oraz inne prawa rzeczowe do nieruchomości lub ruchomości	uznać należy, że urządzenia, materiały, towary i wyroby mieszczą się zazwyczaj w zakresie pojęcia ruchomości
prawa wynikające z umów najmu i dzierżawy nieruchomości lub ruchomości oraz prawa do korzystania z nieruchomości lub ruchomości wynikające z innych stosunków prawnych	są to prawa inne niż rzeczowe. Katalog zawarty w niniejszym punkcie jest przykładowy
wierzytelności, prawa z papierów wartościowych i środki pieniężne	prawa podmiotowe względne, mogą to być m.in. wierzytelności wynikające z umowy najmu rzeczy wchodzącej w skład przedsiębiorstwa ¹ . Katalog papierów wartościowych jest zamknięty oraz został uregulowany w art. 3 pkt 1 ObrInstrFinU
koncesje, licencje i zezwolenia	są to uprawnienia o charakterze publiczno-prawnym
patenty i inne prawa własności przemysłowej	chodzi w szczególności o prawa ochronne znaków towarowych, wzorów użytkowych oraz wzorów przemysłowych, a także powiązane z nimi uprawnienia, np. do rejestracji
majątkowe prawa autorskie i majątkowe prawa pokrewne	są to prawa uregulowane w ustawie – Prawo autorskie
tajemnice przedsiębiorstwa	składają się na nią informacje posiadające wartość gospodarczą, które nie zostały ujawnione do wiadomości publicznej, a przedsiębiorca podjął niezbędne działania celem zachowania jej poufności. Pojęcie wiąże się z regulacją zawartą w art. 11 ust. 4 ZNKU
księgi i dokumenty związane z prowadzeniem działalności gospodarczej	chodzi o księgi rachunkowe, o których mowa w art. 13 ust. 1 RachunkU. W skład tych ksiąg wchodzi: dziennik, księga główna, księgi pomocnicze, zestawienia obrotów i sald kont księgi głównej oraz sald kont ksiąg pomocniczych, a także wykaz składników aktywów i pasywów

Powyższy przepis stanowi o **przedmiotowym**, a nie podmiotowym charakterze przedsiębiorstwa². Oznacza to, że w skład przedsiębiorstwa wchodzi różne składniki (dobra materialne i niematerialne) związane i służące do prowadzenia działalności gospodarczej³. Jak wskazuje się w literaturze i judykaturze powinny one służyć prowadzeniu działalności produkcyjnej, usługowej lub handlowej⁴.

¹ Wyr. SN z 1.12.2011 r., I CSK 120/11, Legalis.

² M. Litwińska-Werner, [w:] S. Włodyka, System Prawa Handlowego, t. 1, Legalis 2009, s. 736.

³ R. Świrgoń-Skok, [w:] M. Zalucki, Kodeks cywilny. Komentarz, Legalis 2019, komentarz do art. 55¹, Nb 2.

⁴ Wyr. SN z 3.12.2009 r., II CSK 215/09, Legalis.

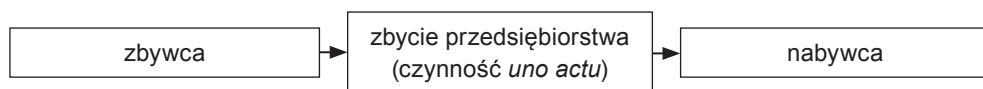

Ważne! W skład przedsiębiorstwa wchodziły aktywa, natomiast nie wchodziły zobowiązania związane z jego prowadzeniem (długi powstałe w wyniku prowadzenia działalności gospodarczej). Składniki wchodzące w skład przedsiębiorstwa zostały w przepisach wyliczone **przykładowo**.

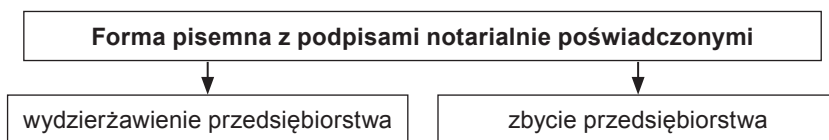
Podkreśla się **odrębność** przedsiębiorstwa od podmiotu prowadzącego działalność gospodarczą i zarządzającego tym przedsiębiorstwem. Jednoznacznie twierdzi się również, że przedsiębiorstwo jako całość może być **samodzielnym** przedmiotem obrotu cywilnoprawnego¹.

Ważne! „Zorganizowana część przedsiębiorstwa” to pojęcie znajdujące się w kilku aktach prawnych, lecz nie w Kodeksie cywilnym². Zgodnie ze stanowiskiem judykatury musi to być jednostka przedsiębiorstwa wchodząca w jego skład jako wewnętrzna część, która stanowi pewien organizacyjnie wyodrębniony kompleks składników o charakterze materialnym i niematerialnym, które to składniki są ze sobą powiązane w sposób funkcjonalny, czyli mogą być wykorzystane do realizacji określonych zadań gospodarczych³.

Przedsiębiorstwo może być przedmiotem jednej czynności prawnej. Oznacza to, że istnieje możliwość sprzedaży przedsiębiorstwa jako całości, zamiast dokonywania sprzedaży jego poszczególnych części. Na takie rozwiązanie wskazuje art. 55¹ KC.

Dokonując zbycia lub wydzierżawienia przedsiębiorstwa należy mieć na uwadze konieczność dochowania formy pisemnej z podpisami notarialnie poświadczonymi, stosownie do treści art. 75¹ KC.

W literaturze podnosi się, że na podstawie art. 55² KC czynność prawna mająca za przedmiot przedsiębiorstwo obejmuje wszystkie elementy wchodzące w jego skład⁴. Zbycie przedsiębiorstwa jest przykładem sukcesji syngularnej⁵.

¹ E. Skowrońska-Bocian, M. Warciński, [w:] H. Pietrzykowski, Kodeks cywilny. Komentarz, Legalis 2018, komentarz do art. 55¹, Nb 5.

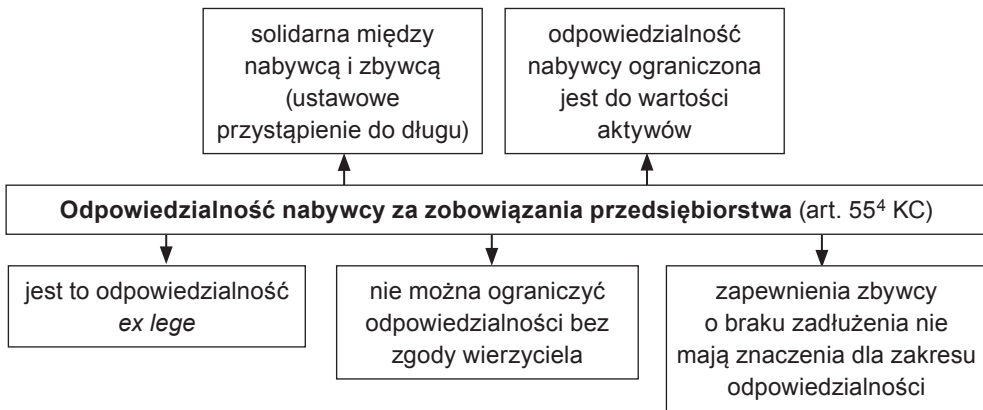
² Zob. art. 4a pkt 4 ustawy z 15.2.1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2019 r. poz. 865 ze zm.), art. 5a pkt 4 ustawy z 26.7.1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (tekst jedn. Dz.U. z 2019 r. poz. 1387 ze zm.), art. 2 ust. 27e ustawy z 11.3.2004 r. o podatku od towarów i usług (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 2174 ze zm.).

³ Uchw. SN z 25.6.2008 r., III CZP 45/08, Legalis; R. Morek, [w:] K. Osajda, Kodeks cywilny. Komentarz, Legalis 2019, komentarz do art. 55¹, pkt 60.

⁴ R. Morek, [w:] K. Osajda, Kodeks cywilny. Komentarz, Legalis 2019, komentarz do art. 55², pkt 7.

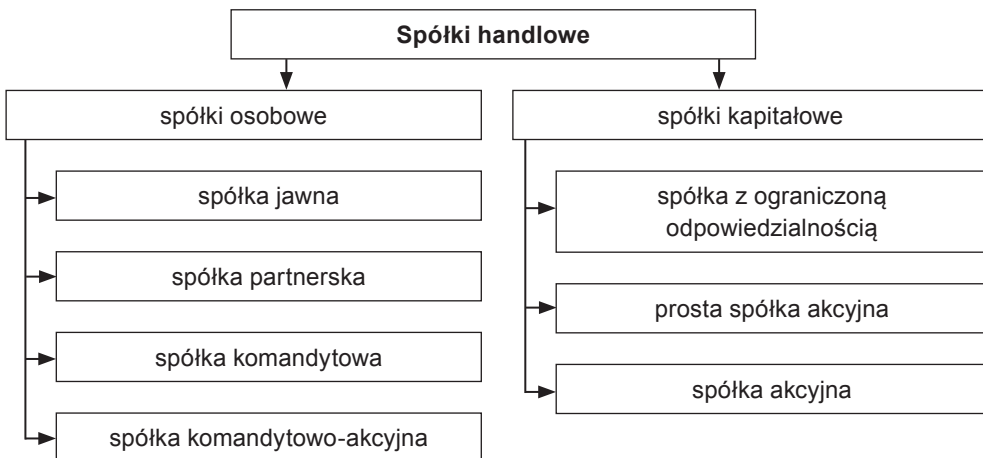
⁵ Post. SN z 13.12.2012 r., V CZ 61/12, Legalis.

§ 5. Spółki – informacje wstępne

W polskim systemie prawnym istnieje *numerus clausus* spółek handlowych. Aktem prawnym regulującym tworzenie, organizację, funkcjonowanie, rozwiązywanie, łączenie, podział i przekształcanie spółek handlowych jest ustawa z 15.9.2000 r. – Kodeks spółek handlowych¹ (zob. art. 1 § 1 KSH). W świetle art. 1 § 2 KSH istnieje 6 rodzajów spółek handlowych: spółka jawna, spółka partnerska, spółka komandytowa, spółka komandytowo-akcyjna, spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, prosta spółka akcyjna i spółka akcyjna.

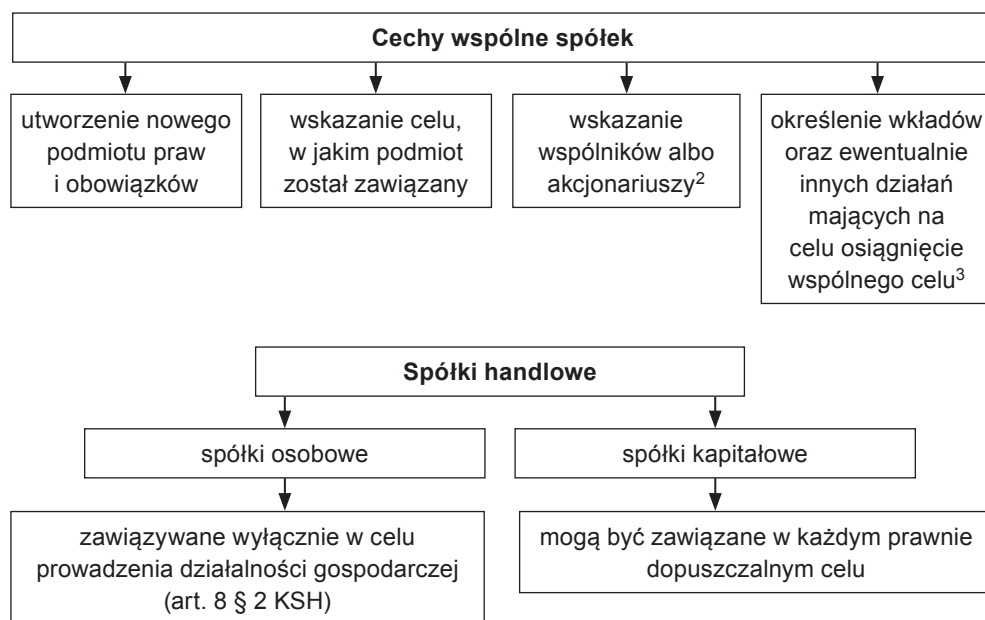

Zapamiętaj! W polskim systemie prawnym obowiązuje zamknięty katalog spółek handlowych. Spółka cywilna nie jest spółką handlową, a jedynie stosunkiem zobowiązaniowym.

¹ Tekst jedn. Dz.U. z 2019 r. poz. 505 ze zm.

Popularność wykorzystywania spółki jako formy prawnej prowadzenia działalności gospodarczej wynika z niepisanych wymogów rozpoczęcia działalności przejawiających się w potrzebie posiadania odpowiedniego kapitału oraz inicjatywy osób, które mają „pomysł na biznes”. Spółka jako instytucja prawna pozwala na skumulowanie kapitału, którego suma byłaby niemożliwa do osiągnięcia w przypadku indywidualnej działalności, a także umożliwia współdziałanie osób dążących do osiągnięcia tego samego celu gospodarczego. Ponadto instytucja spółki umożliwia grupowanie się przedsiębiorców przez tworzenie więzi organizacyjno-prawnej pomiędzy samodzielnymi przedsiębiorcami¹.

Pomimo znacznych różnic pomiędzy poszczególnymi spółkami istnieje możliwość wyróżnienia pewnych cech wspólnych dla wszystkich spółek handlowych, na które wskazuje art. 3 KSH.

I. Jednoosobowe spółki handlowe

Instytucja spółki polega na współdziałaniu kilku osób, jednakże w przypadku niektórych spółek możliwa jest konstrukcja, w ramach której występuje tylko jeden współnik albo akcjonariusz.

¹ S. Włodyka, A. Szumański, [w:] A. Szumański, System Prawa Handlowego, t. 2A, Legalis 2019, s. 73–74.

² Z tym zastrzeżeniem, że w spółkach kapitałowych może występować jeden współnik albo akcjonariusz.

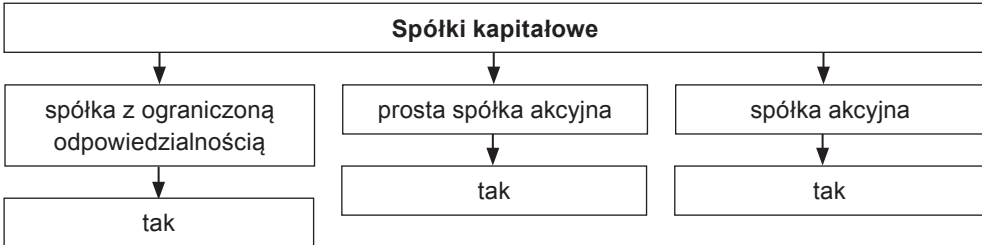
³ M. Spyra, [w:] J. Bieniak, M. Bieniak, G. Nita-Jagielski, K. Oplustil, R. Pabis, A. Rachwał, M. Spyra, G. Suliński, M. Tofel, R. Zawłocki, Kodeks spółek handlowych. Komentarz, Legalis 2019, komentarz do art. 3, Nb 1.

1. Spółki kapitałowe

Artykuł 4 § 1 pkt 3 KSH: *Użyte w ustawie określenia oznaczają:*

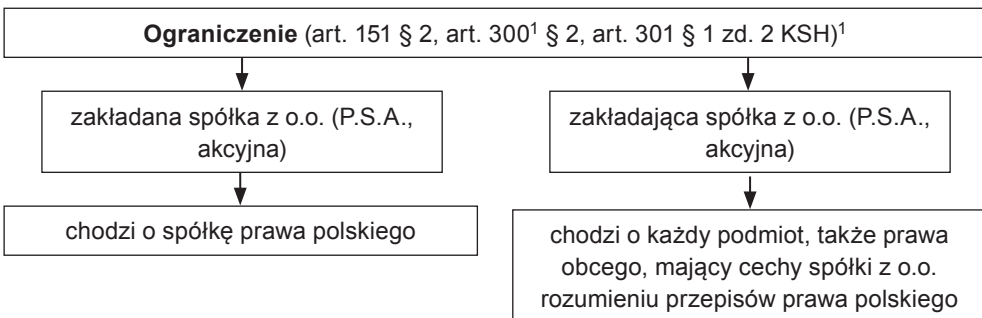
(...)

3) *spółka jednoosobowa – spółkę kapitałową, której wszystkie udziały albo akcje należą do jednego wspólnika albo akcjonariusza; (...).*

Zapamiętaj! KSH za spółki jednoosobowe uznaje **spółki kapitałowe**, w których wszystkie udziały albo akcje należą do jednego wspólnika albo akcjonariusza.

Jednoosobowa spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, jednoosobowa prosta spółka akcyjna oraz jednoosobowa spółka akcyjna **nie może zostać związana przez inną spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością** (art. 151 § 2 KSH oraz analogicznie art. 300¹ § 2 KSH i art. 301 § 1 zd. 2 KSH). Zakaz dotyczy jedynie zawierania, a nie funkcjonowania już zawięzanej spółki, a zatem sytuacji, w której na skutek zmian udziałowych w spółce pozostaje jeden wspólnik albo akcjonariusz będący spółką z ograniczoną odpowiedzialnością.

¹ Wyr. SN z 28.4.1997 r., II CKN 133/97, Legalis.

2. Spółki osobowe

Spółki osobowe			
spółka jawna	spółka partnerska	spółka komandytowa	spółka komandytowo-akcyjna
nie	tak, przez rok od chwili, gdy w spółce pozostał jeden wspólnik posiadający uprawnienia do wykonywania zawodu (art. 98 § 2 KSH)	nie	nie, choć nie jest to pogląd jednolicie przyjmowany ¹

Zasadą rządzącą reżimem spółek osobowych jest brak dopuszczalności spółki, w której występowałyby tylko jeden wspólnik.

Wyjątek, z uwagi na treść art. 98 § 2 KSH, stanowi możliwość rocznej działalności spółki partnerskiej od dnia, w którym w spółce pozostał jeden wspólnik uprawniony do wykonywania wolnego zawodu.

Spółka komandytowo-akcyjna jest spółką hybrydową, która łączy elementy spółki osobowej i spółki kapitałowej. W doktrynie pojawiają się głosy, zgodnie z którymi nie ma możliwości, aby jedyny komplementariusz tej spółki był równocześnie jej jedynym akcjonariuszem².

Z art. 102 KSH wynika, że w spółce komandytowej występuje co najmniej jeden wspólnik odpowiedzialny bez ograniczeń za zobowiązania spółki oraz przynajmniej jeden, którego odpowiedzialność jest ograniczona. Analogiczną regulację zawiera art. 125 KSH. Ponadto na stanowisko, zgodnie z którym nie ma możliwości działania jednoosobowej spółki komandytowo-akcyjnej, wskazuje art. 4 § 1 pkt 3 KSH.

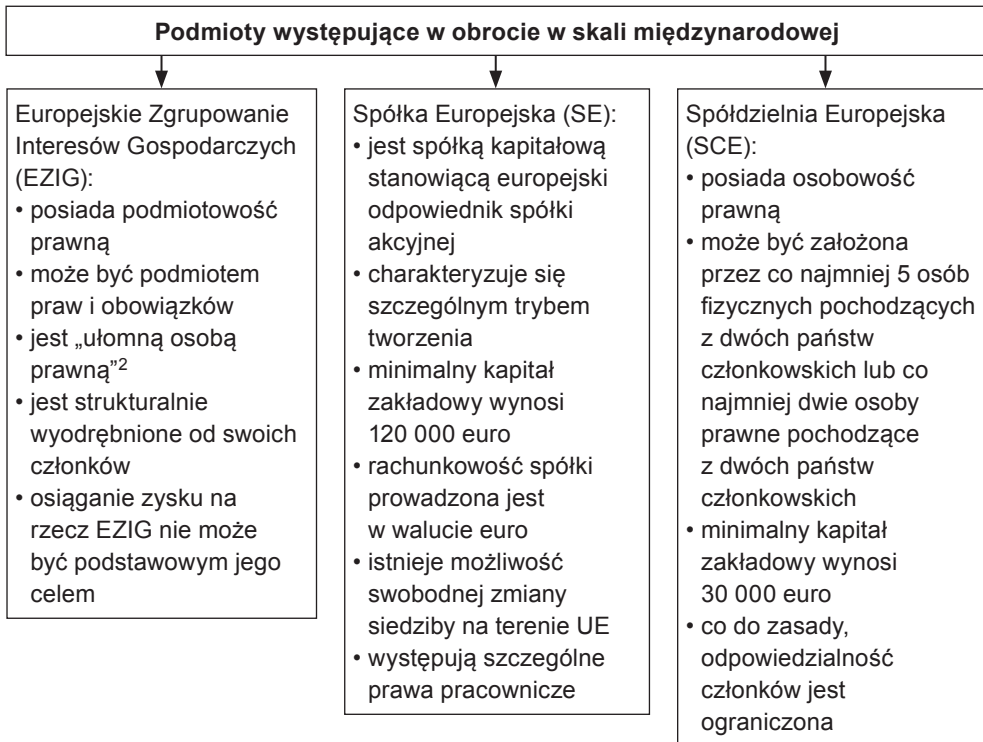
¹ G. Suliński, [w:] J. Bieniak, M. Bieniak, G. Nita-Jagielski, K. Oplustil, R. Pabis, A. Rachwał, M. Spyra, G. Suliński, M. Tofel, R. Zawłocki, Kodeks spółek handlowych, komentarz do art. 4, Nb 4. Pogląd, zgodnie z którym istnieje możliwość istnienia jednoosobowej spółki komandytowo-akcyjnej, jako sytuacji nietypowej i przejściowej, wyraził A. Kidyba, *Atypowe spółki handlowe*, Kraków 2001, s. 117. Również A. Opalski oraz M. Rodzyńkiewicz dopuszczają istnienie jednoosobowej spółki komandytowo-akcyjnej. Zob. A. Opalski, [w:] A. Opalski (red.), *Kodeks spółek handlowych. T. IIA, Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością. Komentarz*. Artykuły 151–226, Legalis 2019; M. Rodzyńkiewicz (red.), *Kodeks spółek handlowych. Komentarz*, Legalis 2019.

² A. Szumański, S. Włodyka, *Spółki atypowe oraz quasi-spółki*, [w:] A. Szumański, *System Prawa Handlowego*, t. 2B, Legalis 2019; A. Szumański, *Spółka komandytowo-akcyjna*, [w:] A. Szumański, *System Prawa Handlowego*, t. 2B, s. 158.

Zapamiętaj! Spółki osobowe nie mogą być spółkami jednoosobowymi, a przypadek, gdy w spółce partnerskiej występuje jeden wspólnik, należy traktować jako wyjątek od ogólnej zasady.

II. Ponadnarodowe formy podmiotowe prawa europejskiego

Na gruncie prawa europejskiego można wymienić trzy rodzaje podmiotów występujących w obrocie gospodarczym w skali międzynarodowej¹:

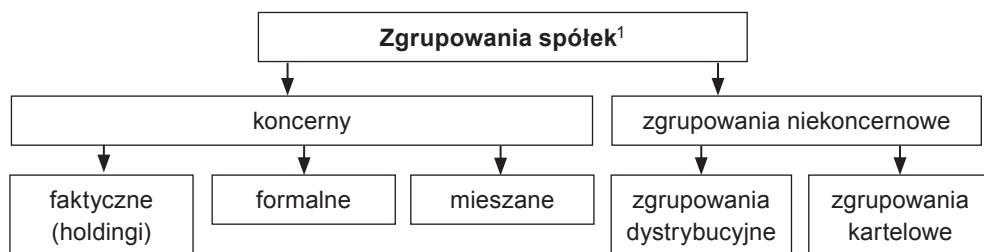

III. Zgromadzenia spółek

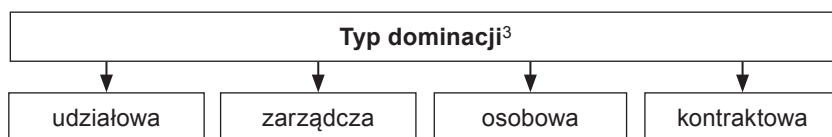
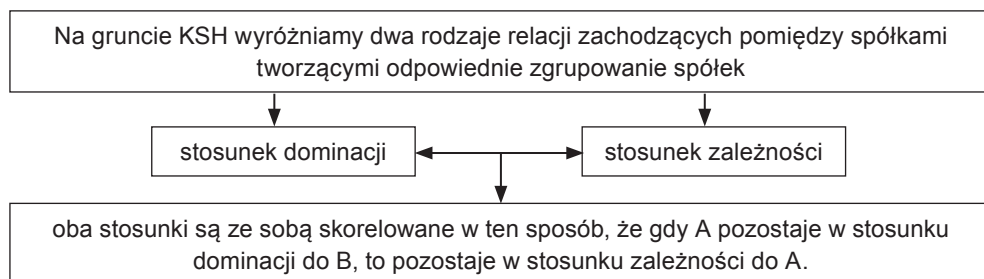
Pomimo braku normatywnej regulacji, w literaturze dokonuje się szczegółowych podziałów zgromadzeń spółek.

¹ Rozporządzenie Rady (EWG) Nr 2137/85 z 25.7.1985 r. w sprawie europejskiego zgrupowania interesów gospodarczych (Dz.Urz. WE L Nr 199, s. 1); rozporządzenie Rady (WE) Nr 2157/2001 z 8.10.2001 r. w sprawie statutu spółki europejskiej (Dz.Urz. WE L Nr 194, s. 1); rozporządzenie Rady (WE) Nr 1435/2003 z 22.7.2003 r. w sprawie statutu spółdzielni europejskiej (SCE) (Dz.Urz. WE L Nr 207, s. 1).

² Artykuł 7 ustawy z 4.3.2005 r. o Europejskim Zgrupowaniu Interesów Gospodarczych i Spółce Europejskiej (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 2036 ze zm.).

Podstawowy podział zgrupowań spółek to podział na koncerny i niekoncerny. W koncernach stosunek zależności/dominacji opiera się na strukturalnym (strojowym) podporządkowaniu. Zgrupowania niekoncernowe opierają się na umowach innych niż umowa o zarządzanie, lecz posiadających pewne cechy podporządkowania (m.in. franchising, dystrybucja)².

W celu odnalezienia prawnej regulacji zgromadzeń spółek należy przejść do analizy art. 4 § 1 lit. a–f KSH. Zasadą rządzącą reżimem regulacji dotyczącym prawa holdingowego jest konieczność przekroczenia wysokości **50% udziałów lub głosów** dla powstania stosunku dominacji.

¹ S. Włodyka, A. Szumański, [w:] A. Szumański (red.), System Prawa Handlowego, t. 2B, Legalis 2019, s. 795.

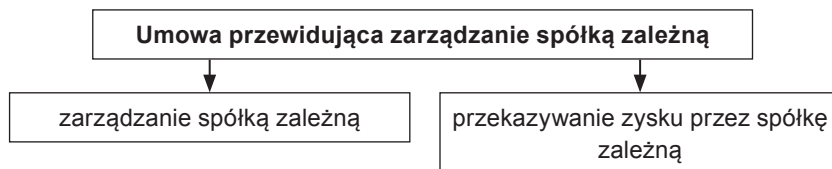
² *Ibidem*.

³ *Ibidem*, s. 797.

Spółka dominująca	
dysponuje bezpośrednio lub pośrednio większością głosów na zgromadzeniu wspólników albo na walnym zgromadzeniu, także jako zastawnik albo użytkownik, bądź w zarządzie innej spółki kapitałowej (spółki zależnej), także na podstawie porozumień z innymi osobami	<ul style="list-style-type: none"> • należy doliczać głosy przysługujące podmiotowi zależnemu (relacja kaskadowa) • dolicza się głosy, którymi dysponuje także jako zastawnik albo użytkownik • chodzi o większość bezwzględną ($x > 50\%$) • nie zawsze spółka dominująca będzie miała przesądzający wpływ na działanie spółki (niekiedy konieczne jest podjęcie uchwały kwalifikowaną większością głosów) → nie ma to jednak wpływu na istnienie relacji dominacji
jest uprawniona do powoływania lub odwoływania większości członków zarządu innej spółki kapitałowej (spółki zależnej) albo spółdzielni (spółdzielni zależnej), także na podstawie porozumień z innymi osobami	<ul style="list-style-type: none"> • może wynikać zarówno z posiadanej większości udziałów lub akcji, a także z przyznaných uprawnień osobistych (art. 159 oraz art. 354 § 1 KSH) • może powstać w wyniku porozumień z innymi wspólnikami lub akcjonariuszami • porozumienie może polegać na wspólnym sposobie głosowania
jest uprawniona do powoływania lub odwoływania większości członków rady nadzorczej innej spółki kapitałowej (spółki zależnej) albo spółdzielni (spółdzielni zależnej), także na podstawie porozumień z innymi osobami	<ul style="list-style-type: none"> • regulacja analogiczna do uprawnienia dotyczącego członków zarządu
członkowie jej zarządu stanowią więcej niż połowę członków zarządu innej spółki kapitałowej (spółki zależnej) albo spółdzielni (spółdzielni zależnej)	<ul style="list-style-type: none"> • jest przejawem powiązania personalnego pomiędzy obiema spółkami
dysponuje bezpośrednio lub pośrednio większością głosów w spółce osobowej zależnej albo na walnym zgromadzeniu spółdzielni zależnej, także na podstawie porozumień z innymi osobami	<ul style="list-style-type: none"> • dotyczy tylko udziału w spółce osobowej lub spółdzielni
wywiera decydujący wpływ na działalność spółki kapitałowej zależnej albo spółdzielni zależnej, w szczególności na podstawie umów określonych w art. 7 KSH	<ul style="list-style-type: none"> • chodzi o umowę o zarządzanie spółką zależną • na podstawie umowy przeniesiona zostaje kompetencja do podejmowania czynności w spółce zależnej

Umowa o zarządzanie spółką zależną, o której mowa w art. 7 KSH w polskiej literaturze wzbudza spore kontrowersje. Według niektórych autorów jest nawet niedopuszczalna ze względu na niezgodność z zasadami alokacji kompetencji w spółkach handlowych¹.

¹ A. Opalski, [w:] A. Opalski, Kodeks spółek handlowych. Komentarz, Legalis 2016, komentarz do art. 7, Nb 3.

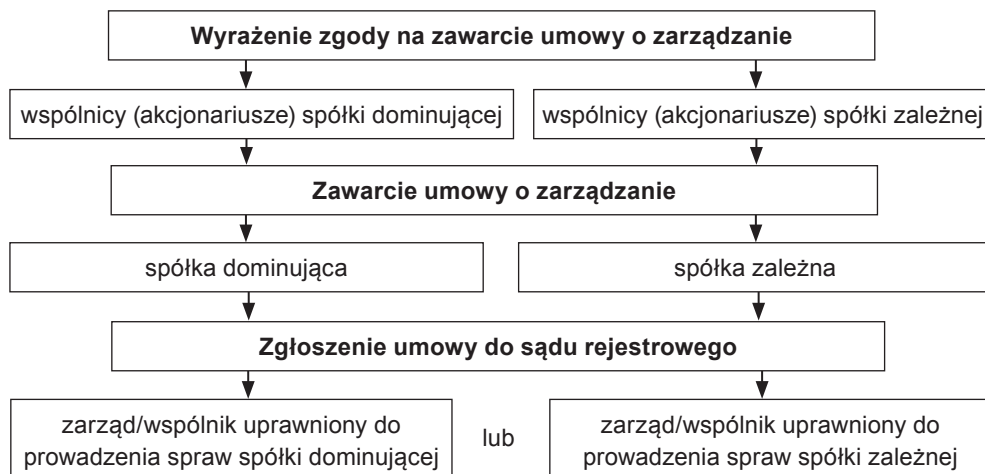
Umowa z art. 7 KSH jest **umową nienazwaną**, która może polegać na **przekazaniu kompetencji** zarządowi spółki dominującej lub **przekazaniu zysku** spółce dominującej. Przekazanie zysku może być dokonane na podstawie różnych podstaw prawnych, m.in. z tytułu doradztwa, pomocy przy zarządzaniu spółką lub na innej dozwolonej przez prawo podstawie prawnej¹.

Należy mieć na uwadze obowiązek uzyskania **zgody zgromadzenia wspólników** lub **walnego zgromadzenia** na zawarcie takiej umowy (odpowiednio art. 228 pkt 6 KSH dla spółki z o.o., art. 300⁸¹ ust. 5 KSH dla P.S.A. oraz art. 393 pkt 7 KSH dla spółki akcyjnej). Uchwała o wyrażeniu zgody powinna być powzięta **bezwzględna większością głosów** w przypadku, gdy umowa albo statut spółki nie przewiduje bardziej rygorystycznego wymogu (przepisy semiimperatywne).

Zapamiętaj! Umowa, o której mowa w art. 7 KSH, nie dotyczy sytuacji, w której porozumienie jest zawierane pomiędzy wspólnikami dwóch spółek (*shareholders agreement*).

Umowa o zarządzanie spółką zależną jest zawierana pomiędzy dwiema spółkami, zatem jej zawarcie będzie dokonywane przez członków zarządów obu spółek, po uzyskaniu zgody zgromadzeń wspólników albo walnych zgromadzeń tych spółek. Skutki prawne zawarcia umowy bez zgody ww. organów reguluje art. 17 § 1 i 2 KSH.

Uważaj! W literaturze podnosi się, że zmiana umowy z art. 7 KSH również wymaga zgody wspólników (akcjonariuszy), pomimo braku literalnego wskazania w ustawie².

¹ M. Tofel, [w:] J. Bieniak, M. Bieniak, G. Nita-Jagielski, K. Oplustil, R. Pabis, A. Rachwał, M. Spyra, G. Sułiński, M. Tofel, R. Zawłocki, Kodeks spółek handlowych, komentarz do art. 7, Nb 4.

² *Ibidem*, Nb 6.

Kodeks spółek handlowych **nie wprowadza** reguły odpowiedzialności spółki dominującej za zobowiązania spółki zależnej, pozostawiając tę kwestię regulacji kontraktowej. Z treści art. 7 § 1–3 KSH wynika, że strony umowy o zarządzanie spółką zależną mają swobodę w kwestii regulacji tej odpowiedzialności. Jest zatem możliwa sytuacja, w której taka odpowiedzialność zostanie szeroko zakreślona, ale również zupełnie wyłączona.

Zapamiętaj! Reguła odpowiedzialności spółki za zobowiązania spółki zależnej nie działa *ex lege*, z mocy KSH, tylko *ex contractu*, z mocy umowy stron.

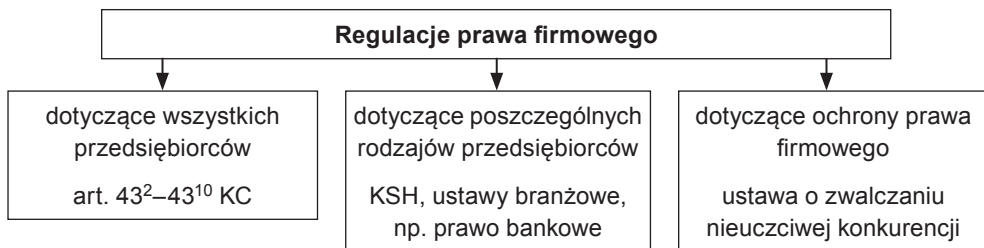
Stosownie do treści art. 7 § 1–3 KSH na spółki zawierające umowę o zarządzanie spółką zależną ustawa nakłada szereg **obowiązków o charakterze informacyjnym**. Ujawnieniu w aktach rejestrowych podlega **wyciąg z umowy** zawierający **postanowienia dotyczące odpowiedzialności spółki dominującej** za szkodę wyrządzoną spółce zależnej oraz **odpowiedzialność względem wierzycieli za zobowiązania spółki zależnej**. Obowiązek nałożony przez ustawę powinien zostać zrealizowany w terminie **3 tygodni** od dnia zawarcia umowy pod rygorem **nieważności** postanowień co do ograniczenia odpowiedzialności względem spółki zależnej oraz osób trzecich.

§ 6. Instytucje obrotu profesjonalnego

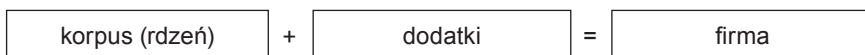
I. Firma i prawo firmowe

Firma jest oznaczeniem (nazwą) przedsiębiorcy, którym posługuje się on w obrocie na rynku.

Regulacja dotycząca prawa firmowego nie została zamieszczona w jednym akcie, a jej elementy można znaleźć w wielu aktach prawnych.

Firma pozwala na indywidualizację przedsiębiorcy, a także jego szybkie rozpoznanie oraz określenie formy prawnej prowadzonej działalności gospodarczej.

[Przejdź do księgarni →](#)

ksiegarnia.beck.pl